

навчанні розумову самостійність та ініціативність. Чим активніші методи навчання, тим легше викликати інтерес до навчання. Основний засіб виховання стійкого інтересу – використання таких питань і завдань, вирішення яких вимагає від студентів активної пошукової діяльності;

- непохитна цікавість має бути основним фактором у процесі навчання;
- змінювати методи і прийоми навчання. На практичних заняттях застосовувати такі методи стимулювання студентів, як створення ситуації успіху через виконання завдань, посилення для студентів;
- включення студентів у колективну діяльність через організацію роботи в групах, ігрові та змагальні форми, взаємоперевірку, колективний пошук вирішення проблеми, прийом «метод проб і помилок», надання студентам допомоги один одному;
- незвичайна форма подання навчального матеріалу;
- заохочення доступними методами до зростання впевненості в собі та у своїх силах у студентів, що буде сприяти посиленню внутрішньої мотивації;
- постійно та пильно слідкувати за досягненнями у навчанні та відзначати їх;
- не карати за невдачу, невдача сама по собі є покаранням. Страх і напруженість ускладнює процес навчання. Невдачі знижують мотивацію;
- постійно і цілеспрямовано займатися розвитком якостей, що лежать в основі розвитку пізнавальних здібностей студентів: швидкість реакції, всі види пам'яті, увагу, уяву і т. д., щоб розвинути мислення засобами свого предмета;
- інтегрувати знання, пов'язуючи теми свого предмету з іншими навчальними дисциплінами, збагачуючи знання, розширюючи кругозір студентів.
- з'ясувати, що є причиною низької мотивації студентів: невміння вчитися або помилки виховного характеру.

Отже, вивчивши проблему мотивації до навчання та професійного розвитку студентів під час занять, можна зазначити, що можливостей та технологій для підвищення мотивації існує безліч, але жодної чарівної – немає. Багато чинників впливають на спонукання конкретного студента до праці і навчання: інтерес до дисципліни, сприйняття її повноцінності, загальне бажання виконувати поставлені завдання, упевненість в собі і відчуття власної гідності, так само, як і терпіння і наполегливість. Тому кожному педагогу потрібно пам'ятати головне: викладач ЗФПО, використовуючи ІТ-технології та технології інтерактивного навчання, повинен розвивати у студентів відчуття впевненості та успішності, встановлювати важкі, але досяжні цілі, створювати атмосферу конкурентності, регулювати підбір завдань так, щоб постійно підтримувати оптимальну мотивацію до використання свого потенціалу в області спонукання студентів до навчання.

Література

1. Гавриленко О. Формування мотивації до професійної діяльності з застосуванням ІКТ / О. Гавриленко // Витоки педагогічної майстерності. – Полтава, 2012. – Вип. 10. – 370 с.
2. Єрохін С. А. Концепція професійної мотивації студентів як фактору конкурентності на ринку праці / Єрохін С. А., Нікітін Ю. В., Нікітіна І. В. // Юридична наука. – 2011. – № 1. – С. 20–28.
3. Заброцький М. М. Основи вікової психології : навч. посіб. / М. М. Заброцький. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2006. – 112 с.
4. Занюк С. С. Мотиваційний тренінг. Формування мотивації навчальної діяльності у студентів та старшокласників / С. С. Занюк // Практична психологія та соціальна робота. – 2020. – № 8. – С. 31–42.
5. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – Київ : Каравела, 2008. – 352 с.

СУПРОНЮК ВАЛЕРІЯ, БІЛИК ВІКТОРІЯ
Хмельницький національний університет

УЧАСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕДУРАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У Хмельницькому національному університеті здобувачі вищої освіти є активними і повноправними учасниками освітнього процесу, які зацікавлені у якійсь його організації та мають безпосередній вплив для його покращення. Участь здобувачів вищої освіти у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти регламентується відповідними нормативними документами: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Хмельницькому національному університеті» [1], «Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Хмельницькому національному університеті» [2].

Організація внутрішнього забезпечення якості в Хмельницькому національному університеті відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти здійснюється на п'яти рівнях: перший – здобувачі вищої освіти; другий – кафедра; третій – факультет; четвертий – Вчена рада Університету; п'ятий – Наглядова рада Університету. Діяльність студентів здійснюється на першому організаційному рівні та реалізується через опитування (бесіди, анкетування, інтерв'ю тощо) щодо якості проведення навчальних занять (лекційних, практичних, лабораторних, семінарських) і організації та керування самостійною роботою, якості функціонування інклюзивного освітнього середовища, ефективності діяльності університетських сервісів, якості змісту професійної підготовки (освітніх програм) за спеціальностями на усіх рівнях вищої освіти тощо.

Крім того, найбільш ініціативні та прогресивні студенти беруть активну участь у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності на другому та третьому рівнях у складі учасників фокус-груп здобувачів вищої освіти із забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти зі спеціальності (спеціальностей) усіх рівнів вищої освіти. Учасники фокус груп входять до складу комітетів випускової кафедри із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, а на рівні факультету – до складу Комісії із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Учасники студентських фокус-груп є «агентами змін» у формуванні культури якості вищої освіти, вони співпрацюють зі структурними підрозділами університету та здобувачами вищої освіти, сприяють у проведенні анкетувань, доведенні актуальної інформації тощо. Відтак, для учасників студентських фокус-груп відділом забезпечення якості вищої освіти систематично проводяться різні заходи (збори, тренінги, лекції тощо) щодо ознайомлення із освітніми програмами підготовки майбутніх фахівців, принципами академічної доброчесності, процедурами обрання вибіркового дисциплін, організацією дистанційного навчання в умовах карантину тощо.

Можна стверджувати, що в Хмельницькому національному університеті здобувачі вищої освіти в межах своїх повноважень, відповідно до чинної нормативної документації, беруть активну участь у покращенні якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Література

1. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/024.pdf>
2. Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/172.pdf>

ТКАЧОВА ЯНА

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (м. Київ)

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Професійне зростання є невід'ємною частиною професіоналізації особистості. Воно починається на стадії освоєння професії і триває на подальших етапах професійної діяльності, аж до повного відходу людини від справ, набуваючи специфічної форми і змісту.

Професійне зростання особистості соціального педагога закладу професійної освіти характеризується становленням і розвитком їхньої професійної самосвідомості, усвідомленням себе суб'єктом освітнього процесу, прагненням до підвищення рівня набутої професійної компетентності й формуванням системи професійних цінностей. Природа професійної самосвідомості багато в чому пов'язана з сутністю громадянської самосвідомості, оскільки зміст професії соціального педагога розглядається крізь призму його суспільно-корисної діяльності, а також усвідомлення себе повноцінним громадянином суспільства, який самореалізується в професійній діяльності.

Професійна самосвідомість, на відміну від самосвідомості загалом – специфічна за своїм змістом. Якщо самосвідомість формується у контексті життєдіяльності особи, її комунікацій з довкіллям і людським оточенням та є результатом пізнання себе, своїх дій, психічних якостей тощо, то професійна самосвідомість – це проєкція всіх структурних компонентів самосвідомості на професійну діяльність. Отже, професійна самосвідомість це особливий феномен людської психіки, що обумовлює саморегуляцію дій особистістю фахівця у професійній сфері на основі пізнання професійних вимог, професійних можливостей та емоційного ставлення до себе як до суб'єкта професійної діяльності. У цьому контексті актуальною є думка А. Маркової, що професійна самосвідомість – це комплекс уявлень

*Рекомендовано до друку рішенням науково-технічної ради
Хмельницького національного університету,
протокол № 9 від 01.11.2021*

Представлено тези доповідей XI міжнародної НПК «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Розглянуто теоретико-методологічні засади професійного становлення особистості, особливості цього процесу і механізми в умовах ринкової економіки, методичні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійного навчання, забезпечення якості професійної, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти. Проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід професійної освіти і навчання особистості.

Матеріали подані в авторській редакції.

Редакційна колегія:

Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України;
Скиба М. Є., д-р техн. наук, проф., чл.-кор. НАПН України;
Радкевич В. О., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України;
Лук'янова Л. Б., д-р пед. наук, проф.; *Коберник О. М.*, д-р пед. наук, проф.;
Бідюк Н. М., д-р пед. наук, проф.; *Базиль Л. О.*, д-р пед. наук, доц.;
Андрощук І. В., д-р пед. наук, проф.; *Андрощук І. П.*, д-р пед. наук, проф.;
Матюх С. А., канд. екон. наук, доц.; *Герніченко І. І.*, канд. пед. наук, доц.

Відповідальний за випуск: Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф.,
дійсний член НАПН України

П84

Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи :
тези доп. XI міжнар. наук.-практ. конференції (м. Хмельницький,
25–26 листоп. 2021 р.) / ред. кол.: Н. Г. Ничкало, М. Є. Скиба, В. О. Рад-
кевич [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2021. – 268 с. (укр., рос., пол., англ.).
ISBN 978-966-330-400-7

Наведені тези доповідей НПК з проблем професійного становлення особистості. Розглянуто теоретико-методологічні засади професійного становлення особистості, в умовах ринкової економіки, методичні аспекти підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійного навчання, забезпечення якості професійної (професійно-технічної), фахової передвищої і вищої освіти, проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід професійної освіти і навчання особистості.

Для науковців, аспірантів та студентів ЗВО, які вивчають проблеми педагогічного та професійного становлення вчителя як професійної особистості.

УДК 378.14:159.923